

Stödjande och utmanande faktorer i sysselsättningen av personer med funktionsnedsättning

Agnes Bertell, Anna-Karin
Fröjdman & Julia Rehn
Praktikforskning i socialt arbete
Socialt arbete
Helsingfors universitet
Januari 2025

FORSKNINGSKONTEXT

Den här forskningen har undersökt sysselsättning bland personer med funktionsnedsättning utifrån det sociala arbetets perspektiv inom sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen är en tjänst som är menad för personer som har varit arbetslösa en längre tid. Den 1 januari 2015 trädde Lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014) i kraft och krävde att mångprofessionell samservice skulle inledas i varje kommun (Oivo & Kerätär, 2018, 33).

Servicemodellen bygger på att arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten tillsammans gör en bedömning av den arbetslösas behov av service, varefter ändamålsenliga servicehelheter planeras. Servicehelheten kan enligt det individuella behovet innefatta offentlig arbetskraftsservice, social- och hälsovårdstjänster, rehabiliteringstjänster eller övrig service som gynnar personens sysselsättning (Arbets- och näringsministeriet, n.d.).

SYFTE

Syftet med denna forskning har varit att undersöka stödjande och utmanande faktorer i främjandet av sysselsättning bland personer med funktionsnedsättning inom sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättning. Forskningens fokus ligger på det sociala arbetets perspektiv i det sektorsövergripande arbetet. Forskningsfrågorna löd: *Vilka stödjande faktorer ser de professionella i arbetet med personer med funktionsnedsättning inom sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen? Vilka utmanande faktorer upplever de professionella i det nuvarande systemet?*

MATERIAL OCH ANALYS

Materialet har samlats in genom en fokusgruppsintervju med 3 deltagare som bestod av socialarbetare och socialhandledare som arbetar inom Helsingfors stad.

Materialet har analyserats med kvalitativ innehållsanalys. Innehållsanalys har använts i denna forskning för att hitta tydliga och konkreta svar på problematiken som arbetsplatsen har lyft upp.

Empowerment teorin har fungerat som forskningens teoretiska bakgrund. Empowerment teorin är användbar för att utveckla en förståelse för mental- och känslomässig hälsa, som en vägledning i olika strategier för att öka medvetenheten och deltagande i samhället (Rachmad, 2022).

RESULTAT

Undersökningens resultat visade tydligt att det finns såväl stödjande som utmanande faktorer i sysselsättningen av personer med funktionsnedsättning.

Stödjande faktorer:

1. Samarbetet inom samservicen fungerar bra. Stora nyttan av att ha en egen hälsovårdare, lätt att konsultera övriga professionella i samservicen.
2. Ny lag (381/2024) gällande tjänsten trädde i kraft 1.1.2025. Kräver inte att klienten varit arbetslös en längre tid. Ger möjlighet till ingripande i ett tidigare skede vilket ökar chanser för sysselsättning

Utmanande faktorer:

1. Svårigheter i informationssökning och oklarheter i gränsdragningar mellan tjänster.
2. Deltagande i utbildningar gällande hur olika funktionsnedsättningar påverkar arbetsförmågan görs på professionellas eget initiativ.
3. Avsaknaden av en övergripande strategi gällande sysselsättning bland personer med funktionsnedsättning.

4. Faktorer på arbetsmarknaden, t.ex. arbetsgivarens attityder gällande klientens arbetsförmåga, ålder eller funktionsnedsättning kan påverka sysselsättningsmöjligheter. Äldre möter större utmaningar med sysselsättning än yngre.
5. Långa köer till hälsovård. Klienter väntar upp till 6 månader på läkarbesök. Motivationen att hitta arbete sjunker hos klienter p.g.a. långa väntetider. Läkarintyg kan även vara bristfälliga vilket försvårar processen inom samservicen.

IDÉER FÖR UTVECKLING

- Ett utvecklat system eller en gemensam strategi för att stöda sysselsättningar bland personer med funktionsnedsättning.
- Information kopplat till samservicen borde samlas på ett och samma ställe för att underlätta informationssökning.
- De långa köerna till läkare borde kortas, en egen läkare inom samservicen vore idealt.
- Gemensamma utbildningar för samarbetspartners för att stärka samarbetet och underlätta informationsutbyte.

LITTERATUR

Arbets- och näringsministeriet (n.d). *Sektorövergripande samservice som främjar sysselsättningen*.

<https://tem.fi/sv/sektorovergripande-samservice-som-framjar-sysselsattningen> (hämtad 7.10.2024)

Lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättning (381/2023). Tillgänglig: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2023/20230381> (hämtad 2.2.2025)

Lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014). Tillgänglig: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2014/20141369> (hämtad 2.2.2025).

Oivo, T. & Kerätär, R. (2018). Osatyökykyisten reitit työllisyyteen - etuudet, palvelut, tukitoimet. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 43/2018, Helsinki.

Rachmad, Y. E. (2022). Empowerment Theory. <https://doi.org/10.17605/osf.io/wymnz>